VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

Mintis kyla pirma darbo. Lietuviai bus kultūringa tauta, kada mes tapsime kultūringi. Tai darbas kiekvieno pavienio lietuvio.

LII. METAI. 241 (532) N. Telephone: EVergreen 7-7840 BROOKLYN, NEW YORK, KETVIRTADIENIS, 1938 M., SPALIŲ-OCTOBER 20 D. KAINA 3 CENTAI

PUBLIC LIBRARY DEC 10 1938

ŠIANDIEN

Jau 25 metai Tautinis darbas Tautinė Taryba

K. S. KARPIUS

Atsilankius Brooklyne jaučiuosi lyg kokioje istorinėje vietovėje, kur mūsų lietuviškų tautinių darbų daug nudirbta ir kuris vis dar yra bene pirmaeilis Amerikoje lietuvių tautinio gyvenimo židinys. O todėl taip yra, kad čia per daug metų ėjo ir dabar tebeeina tautinis laikraštis VIENYBĖ. Į Brooklyną mes iš toliau žiūrim kaip į reikšmingą mūsų lietuviško gyvenimo vadovą. Per Brooklyną ateina viskas, kas iš Lietuvos pas mus vyksta. Čia sutinkami visi svečiai, iš čia jie pasiekia kitas kolonijas. Kas Brooklyne užgirtas, tas būna geras ir kitose kolonijose.

Jau tuoj bus 25 metai kaip aš pradėjau Vienybėje Lietuvninkų dirbti kaip zeceris. Tai buvo pačioje pradžioje 1914 metų. Tada ją redagavo velionis, visų mūsų gerbiamas tautinio judėjimo vadas, Juozas O. Širvydas. Širvydas ir mane pastatė į tautinio gyvenimo vagą. Jo įtakoje man patekus buvo lemta pasirinkti tautinį darbą ir jame rasti sau pasitenkinimo.

Anais laikais, Amerikon atvykus, kitiems net nežinantiems apie socialistus, tekdavo su jais susidurti ir pakrypti į juos, nes tada buvo jų pats smarkiausias veikimas mūsų išeivijoje.

Amerikoje atsiradęs, ir prdaėjęs rašinėti, aš taip pat pakliuvau į socialistų laikraštį Keleivį, kuris buvo tada kaimynystėje, ir jį pirmutinį gavau pamatyti Amerikoje. Tačiau su Keleivio dvasia nesugyvenęs, mažiausia socialistų dvasios teprisiėmęs, tuoj jį palikau ir persikėliau į Vienybę Lietuvninkų. Nuo čia, J. O. Širvydo įtakoje, ir prasidėjo mano tikras lietuviškas gyvenimas, mano tautinio veikimo kryptis.

Anais laikais Brooklyne buvo labai daug tautiniai ir kultūriniai dirbama. Dabar dar tebėra dikčiai tų laikų darbuotojų, bet jau nusenę. Atsirado daug ir naujų darbuotojų, kurie kartu su senaisiais tęsia darbą. Tiesa, dabar sąlygos daug sunkesnės, priviso ir kitokio elemento komunistų, kurie jei ne kuo daugiau, tai nors trukdymais ir visuomenės d e m o r a l izavimu tautinį darbą sunkina.

Tačiau tautinis darbas eina pirmyn — ir turi būti varomas pirmyn.

Mūsų tautinis gyvenimas dalinai suiro daugiau dėl mūsų vidujinių nesusipratimų ir pasidavimų kitų įtakai.

Dabar tos klaidos permatytos, pataisytos. Nesusipratimai iš mūsų tarpo prašalinti. Darbui varyti sudaryta Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba. Taryba sau talkoje turi kelis stiprius laikraščius. Laikraščiai savo užduotį tinkamai atlieka. Reikia tik mūsų senų patyrusių darbuotojų veteranų talkos, na o jiems į pagalbą lai stoja jaunieji, vėlesnieji veikėjai, ir mūsų tautinis veikimas atgis, sustiprės.

Tiesa, sandariečių dalis dar ir dabar tiki kad Taryba esanti kokia tai nauja organizacija, auginama Sandarai konkurenciją vesti. Kodėl jie taip mano tiesiog sunku suprasti. Greičiausia, kad nesupranta ir nepasistengia su dalyku susipažinti.

Taryba sutverta gelbėti Sandarai, Tėvynės Mylėtojų Draugijai, padėti jas auginti, tverti jų kuopas, duoti paramos joms visais galimais būdais. Taryba įsteigta remti mūsų tautinę spaudą ir varyti pirmyn visokį tautinį darbą, kuris liečia mūsų tautos gerovę ir garbę išeivijoje. Taryba susideda iš savo skyrių kolonijose, kuriuos sudaro ne kas kitas, kaip tautiniai nusistačiusios draugijos, Sandaros ir TMD kuopos bei tautiniai veikėjai.

Taryba yra naujas darbas, taigi jis kaip ir visi kiti tokie darbai išsyk eina silpnai. Tarybos nariai nemano vieni nieko nudirbti ir nenori niekam diktuoti ką dirbti. Visi bendrai turime rūpintis, kad mūsų tautinis darbas Amerikoje eitų pirmyn, kad tik patys dirbdami nudirbsime, niekas už mus nenudirbs. O jeigu paliksime gerus lietuvius kitiems engti ir išnaudoti, mes tuomi prasižengsime prieš savo gyvenimo užduotis, prieš savo tautą ir savo Tėvynę.

7,200 POLICIJOS REKORDŲ PAVOGTA

BROOKLYNAS. — Didysis policijos skandalas Brooklyne, visiškai pasitvirtino, kada policijos komisijonierius Valentine, su kitais keliais aukštaisiais valdininkais niekam nežinant atvažiavo į Bergen policijos stotį, kur šešios policijos arešto rekordų knygos prapuolusias rado. Tose knygose buvo apie 7,200 rekordai su vardais ir datomis.

"Kas nors, kuris jautėsi kaltas, išnešė šias knygas", pareiškė policijos komisijonierius po apklausinėjimo apie šimto policininkų.

Lindberghas apžiūri Vokietijos aviacijos dirbtuves

BERLYNAS. — Pulkininkas Charles A. Lindberghas, šiomis dienomis pradėjo apžiūrinėti Vokietijos aviacijos dirbtuves ir jų naujausius orlaivių modelius. Savo programoje jis yra numatęs dvi dienas praleisti apžiūrinėjimui Berlyne esamų dirbtuvių, o iš čia jis važiuosiąs į pietinę Vokietiją. Savo kelionę po Vokietiją jis mano baigti šios savaitės gale ir grįžti namo į Angliją.

Laukia teismo. — Robert Irwin, kuris kaltinamas Gedeon šeimos nužudyme įvykusiame per Velykas, 1937 m. Jo teismas prasidės šio spalių mėn. 27 d.

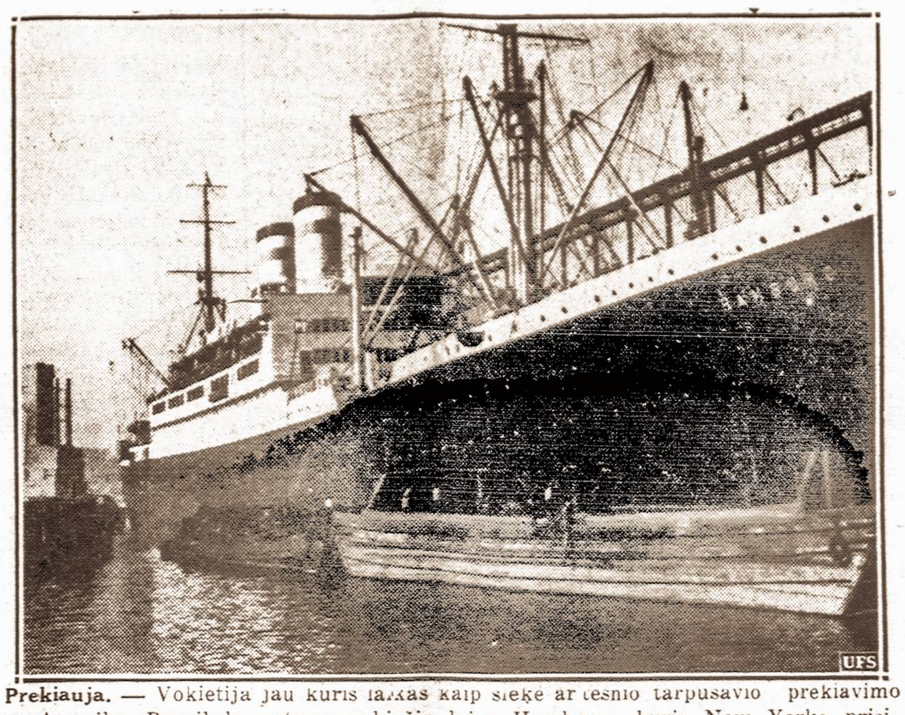

Prekiauja. — Vokietija jau kuris laikas kaip siekė artesnio tarpusavio prekiavimo su Amerika. Paveiksle matome vokiečių laivą Hamburg, kuris New Yorke prisikrauja senos geležies, kurios Vokietijai trūksta.

JAPONAI NUTRAUKS SANTYKIUS SU TAUTŲ SĄJUNGA

GENEVA. — Iš Japonijos pranešama, kad Japonijos vyriausybė yra pasiruojus šią savaitę atvirai pranešti apie savo pasitraukimą iš Tarptautinės Darbo Organizacijos ir, kad ji nutraukianti visokius, ją rišančius santykius su Tautų Sąjunga, išskiriant Tarptautinį Teismą, kuriame ji pasilieka.

Šį žygį ji motyvuoja tuo, kad Tautų Sąjunga pareiškusi, kad ji, kaipo savo sąjungos nariui galinti pritaikinti ekonomines sankcijas už jos agresyvį veikimą Kinijoje.

PIRMA PAVALGĖ, PASKUI APVOGĖ

PINNACIE, Ark. — Pašto viršininkas R. C. Moore praneša, kad du nežinomi banditai laikydami rankose po šautuvą, įsiveržė į jo namus, tuo metu, kada jis su savo šeima baigė valgyti vakarienę. Banditai nieko nelaukdami, išsikepė patys sau vakarienę ir pavalgė. Pavalgę vakarienę jie pareikalavo, kad pašto viršininkas atiduotų jiems pinigus, kurių jie gavo apie 60 dolerių. R. C. Moore juokauja, sakydamas, kad alkanieji banditai paėmė pinigus nieko jam ar jo žmonai nedarydami.

KARO STOVIS PALESTINOJE

JERUZALĖ. — Riaušėms ne nustojant siausti, Palestinoje, paskelbtas karo stovis. Arabai įsistiprinę senoje Jeruzalės miesto dalyje ir naktimis išėję į miestą šaudo žydus.

Šiandien Anglijos kariuomenės dalys yra pasiruošusios eiti į senąją miesto dalį ir pasistengti arabus iš ten išvyti. Apie dešimt tūkstančių arabų sukilėlių nenori nei kalbėti apie jokias derybas tarp jų ir žydų.

Ex-prezidentas Benešas pakviestas profesoriauti

CHICAGO. — Dr. Eduardas Benešas, buv. Čekoslovakijos prezidentas, kuris po Miuncheno konferencijos rezignavo, priėmė Chicagos universiteto pasiūlymą profesoriauti universitete. Tikimasi, kad jis universitete dėstys ir laikys paskaitas apie demokratinę santvarką.

Prieš kiek laiko jam buvo pasiūstas pasiūlymas į kurį jis teigiamai atsakė ir už kelių savaičių jis bus Chicagoje, kur pradės skaityti paskaitas.

Pažymėtina, kad nuo 1901 iki 1903 metų Chicagos universitete tą patį dėstė buvęs Čekoslovakijos prezidentas Thamas Masaryk'as.

Pasmerkia parsidavėlius. — Šis radijo atvaizdas iš Londono parodo buvusį kariško laivyno ministerį, Winston Chirchill, kuris per radijo siunčia savo kalbą Jungt. Amerikos Valstybėms, pasmerkdamas Anglijos ir Pranzijos žygius Čekoslovakijos sudraskyme.

Japonams artėjant— gyventojai bėga

CANTON. — Pranešama, kad Japonijos kariuomenei artinantis į šias vietas, kiniečiai gyventojai iš jų bėga į Kinijos gilumą. Šiuo metu visi keliai yra užsikimšę pabėgėliais, kurių vieni pėsti eina, kiti važiuoja, o trečius nešte neša. Apie 2 milijonai gyventojų bėga dažnai patys nežinodami kur, kad tik išvengus japonų puolimų, kurių ne vieną jie jau matė.

Japonų kariuomenė žengdama Kinijos gilumon randa miestelius tuščius. Cantono miestas, kuris prieš metus turėjo vieną milijoną gyventojų, šiuo metu, kada japonai pradėjo ramius miestų civilius gyventojus bombarduoti iš orlaivių, palikę savo namus, turtą ir visa kita, bėga krašto gilumon. Pranešama, kad apie pusė milijono moterų ir vaikų jau išbėgę iš miesto.

RAGINA RŪPINTIS BEDARBIAIS JAUNUOLIAIS

ALBANY. — Guberatorius Lehmanas savo rinkiminės kampanijos kalboje pareiškė, kad jis rekomenduos sudaryti tarybą, kurios uždaviniu bus pagelbėti tiems jaunuoliams, kurie negali pastovaus darbo susirasti. Esą tokių bedarbių jaunuolių tarpe 21 ir 30 metų amžiaus New Yorko valstybėje yra apie 600,000. Šitokių neturinčių darbo jaunų žmonių skaitlinė sudaro stačiai pavojų, nes tai yra puikiausia proga visokiems kriminaliams prasižengimams įsigalėti.

LENKŲ KAREIVIAI SAUVALIAUJA

PUNSKAS. — Kreivėnų (Punsko valsč.) sargybos viršininkas Pinewskis š. m. rugsėjo 11 d. smarkiai sumušė vietos gyventoją lietuvį Čėplą, kuris Pinewskio įsakymu turėjęs parodyti kito bendrapavardžio Čėplos gyvenamuosius namus, kuriuose puskarininkio žiniomis turėjusi būti jaunimo gegužinė. Kai tariamoje vietoje gegužinės nesurado, tai Pinewskis savo apmaudą išliejo ant visiškai nekalto žmogaus. Čėpla dar kitą dieną buvo kviečiamas sargybos būstinėn ir tardytas, o tardymo metu taip pat žiauriai mušamas.

LENKIJA PRITARIA VISIEMS VENGRIJOS REIKALAVIMAMS

BECKAS IŠVAŽIAVO PAS KARALIŲ KAROLĮ

Šį spaudimą prilygina Lietuvos spaudimui kovo mėnesyje

WARŠUVA. — Lenkijos užsienių reikalų ministeris pulkininkas Josef Beckas pereitą naktį išvažiavo į Rumuniją, kur karalius Karolis turės su juo pasimatymą šiandien. Pasimatyme jie aptars Vengrijos statomus Čekoslovakijai teritorijalius reikalavimus ir kitus Karpatus liečiančius reikalus.

Pulkininko Becko misija yra išsklaidyti visus neaiškumus, kurie siaučia Rumunijoje ir paveikti karalių Karolį, kad jis neabejotų Vengrijos gerais tikslais. Be to jis bandys įtikinti Karolį, kad sutvarkius Čekoslovakijos problemą pataikaujant Vengrijai ir kitoms valstybėms, taipogi atsižvelgiant į Vengrijos-Lenkijos feroną, kuris tarnauja vidurinėje Europoje palaikymui taikos ir sustabdo veržimąsį pietų-rytų Dunojaus slėnio dalį.

Lenkijoje tikimasi, kad su Rumuniją bus galima lengvai susitarti dėl Dunojaus problemos ir ji tikisi, kad karalius Karolis, nors jis buvo nutaręs laikytis neutraliai Vengrijos-Čekoslovakijos teritorijaliame ginče, palaikys jų reikalavimus. Šiuo tarpu Karolis laikosi neutraliai.

Tuo pat metu Vengrijos ir Čekoslovakijos užsienių reikalų ministerijos pareiškė, kad jos yra pasiruošę pradėti tarpusavio derybas, kad užbaigus šį ginčą. Kalbama, kad derybos bus vedamos jų diplomatiniuose rateliuose.

Lenkija pati neturi jokių teritorijalių reikalavimų, bet ji nenori pati sulaukti kas gali atsitikti su jos pasieniais, todėl ji pilnai pritaria Vengrijos reikalavimams, norėdama joje rasti sau pagelbininkę, kuri laikui bėgant užtartų ją.

Waršuva pareiškė, kad šis spaudimas gali būti lyginamas su tuo, kurį ji padarė kovo mėnesį Lietuvos teritorijai, reikalaudama Kauno, kad jis atsteigtų normalius politinius santykius ir sutvarkytų pasienio situaciją.

Lenkija šį savo kišimąsi į Vengrijos-Čekoslovakijos ginčą prilygino Lietuvos-Lenkijos ginčui, kuris yra visai skirtingas nuo šio.

HOOVERIS SMERKIA NAUJĄJĄ DALYBĄ

HARTFORD, Conn. — Čia kalbėdamas spalių 17 d. buvusis prezidentas H e r b e h t Hoover smarkiai atakavo prezidento Roosevelto naująją dalybė ir ragino piliečius išrinkti savistovų kongresą, kuris nebūtų vien prezidento "taip" kongresu. Esą Amerikos žmonių laisvės pavojuje, kuomet siekiama autokratiškos galios vienam žmogui. Jis stačiai apkaltino prezidentą Rooseveltą už jo "nesivaržomą kėsinimasi suvaržgyti piliečių laisves", už uždymą klasinės neapykantos, neribotą pinigų švaistymą ir kitus dabartinės administracijos ekonominius planus atakuodamas.

Pagaliau p. Hooveris pažymėjo, kad nežiūrint visų pastangų ir leidžiamų pinigų, šiandien vis dar yra apie vienuolika milijonų bedarbių ir gyvename sunkiausį ekonominį laikotarpį, kokis tik buvo visu šios ekonominės depresijos laiku.

VIENOJE SUIMTI ŠEŠI KUNIGAI

VIENA. — Šeši kunigai ir vienas vyskupas suimti Vienos mieste sąryšyje su katalikų partijos rengiama demonstracija, kurioje gyventojai buvo raginami protestuoti prieš užgrobimą Austrijos.

Vienas, atletiško sudėjimo jaunas kunigas, kuris buvo vienas iš protesto demonstracijos rengėjų, gana ilgai kovojo su policija, iki jai pasisekė jį suimti ir nugabenti policijon.

VILNIUS. — Vykdant Vilniaus miesto tvarkymo darbus, prie bazilikos užtikta kažin kokio senoviško pastato pamatai ir skliautai. Spėjama, kad tai buvusios Perkūno šventyklos liekanos. Deja, radiniais niekieno nebuvo susidomėta ir jie biurokratų valdininkų parėdymu buvo išgriauti.

Nesantaika Raudonojoj Armijoje

MASKVA. — Nesantaika, tarp vyriausybės ir vyresniųjų Raudonosios Armijos vadų, nors daugelis jų jau seniai kaip "išvalyti", dar vis tęsiasi. Tas kariuomenės vadų judėjimas dabar jau žymiai sumažėjęs, nes nedaug jau liko kam priešintis, bet dar vis įvaro baimės Stalino pasekėjams.

Šiomis dienomis tūkstančiai jaunųjų Raudonosios Armijos karininkų, kurie išimtinai išauklėti jau komunistinėje dvasioje, kurie daugiau nieko nežino kaip tik — draugas Stalinas, užėmė aukštas kariuomenėje vietas, išstūmdami senesniuosius vadus, kuriais nebuvo pasitikėta, ar kurie reiškė nepasitenkinimą vedama tvarka.

Daugelis jų pakliuvo į politinį departamentą komisarais ar kokiais kitais viršininkais, kurie viską tvarkys militarine

Pasiekęs aukštumą. — Kapitonas William Bruce Oakley iš Brooklyn, N. Y., kuris yra komandierium Urugvajaus kariško laivyno ir šio mėnesio 22 d. pradės lankyti su Gero Kaimyno misija Pietų Amerikos miestus. Jis pradėjo dirbti ant laivų kaipo paprastas patarnautojas.

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY UNITY
Oldest Lithuanian Newspaper
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 7-7840

Published daily except Sundays and Holidays by
Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Brooklyne ir užsieniuose:

Metams	$7.00
Pusei metų	$3.75
Trims mėnesiams	$2.00
Vienam mėn.	$0.90

Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje

Metams	$5.00
Pusei metų	$2.75
Trims mėnesiams	$1.65
Vienam mėnesiui	$0.75

Visais reikalais adresuokite:
Lithuanian Press Corporation
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

A. S. Trečiokas — Prezidentas.
J. Smitrus — Vedėjas.
S. E. Vitaitis — Redaktorius

LIETUVIAI AMERIKOS POLITIKOJ

Reikia pasveikinti lietuvių pastangas aktyviau dalyvauti Amerikos vidujinėj politikoj. Galima gal tik pasigailėti, kad dar nepakankamai Amerikos lietuviai šioje srityje dalyvauja. Dar tik vienur kitur matome kiek aktyviau lietuvius dalyvaujant valdiškuose rinkimuose.

Taip pat aiškiai matosi stoka lietuvių vieningumo. Lietuviams tarpe savęs draskytis už partijų laimėjimus yra neišmintinga. Lietuviams reikėtų laikytis vieningumo Amerikos politikoje, nes tuo būdu galėtumėm daugiau laimėti. Rinkimų metu lietuvių klubams ir šiaip politikoj dalyvaujančioms grupėms reikėtų dėtis su ta partija, kuri daugiau lietuviams vietų valdžioje duoda. Tarpgi kiekvienas lietuvis turėtų skaityti sau prasižengimu neremti savo tautiečio rinkimuose, nežiūrint kurios partijos sąrašu jisai kandidatuoja.

Laikantis lietuviams vieningumo rinkimuose, jų balsai sudarytų pakankamai reikšmingą faktorių partijų rungtynėse ir tokiu atveju lietuviai laimėtų daugiau valdiškų darbų. Tik vieningai besilaikančios tautinės grupės valdiškuose rinkimuose gauna partijų pripažinimą ir atlyginimą valdiškais darbais.

Lietuviai gana skaitlingai dalyvauja rinkimuose, kad atlikti savo pilietiškas pareigas. Bet kuomet esame pasiskirstę į grupeles, arba pavieniai tas savo pilietiškas pareigas atliekame, tai niekas mūs net nepastebi. Tuo tarpu politiškos partijos skaitosi tik su organizuota piliečių jėga. Kuomet tautinės grupės partijų vadams parodo organizuotą piliečių jėgą, tuo met kiekvienas politikierius atkreipia į tai rimtą dėmesį ir stengiasi patenkinti tautinių grupių reikalavimus, kad laimėti jų balsus.

Šiuo žvilgsniu lietuviai esame beveik visiškai palaidi. Todėl ir valdiškuose darbuose apgailėtinai maža lietuvių turime. Tuo tarpu turime jau labai daug tinkamų žmonių net į aukštus valdžios urėdus. Bet tie mūsų tautiečiai pastumti į šalį vien dėl to, kad mes nepajėgia me tinkamai susiorganizuoti Amerikos politikoje dalyvauti.

Jei Amerikos lietuviai galėtumėm bent po keliasdešimt savo aukštuosius mokslus baigusių jaunuolių įstatyti į valdiškus darbus kiekvienais rinkimais, tai be mažiausios abejonės ir mūsų jaunimas matytų naudą būti su lietuviais, dalyvauti mūsų organizacijose ir visoje veikloje. Tuomet nereikėtų mums skųstis, kad Amerikoje gimę ir augę lietuviai šalinasi lietuviškų organizacijų ir lietuviškos veiklos.

Laikas visoms Amerikos lietuvių kolonijoms smarkiai organizuotis į politiškus klubus ir po to sudaryti tų klubų sąjungas kiekvienoje valstybėje. Politikoje reikia veikti organizuotai ne tik atskirais miestais, bet būti organizuotais ir atskiromis valstybėmis. Tik tuomet būsime sekmingi Amerikos politikoje.

Pranašauja palengvinimus vilniečiams

Vaivados Bociankskio viešpatavimas Vilniaus krašte tampriai siejamas su vienu iš juodžiausių Vilniaus lietuvių gyvenimo periodų, prilygstančių ir net viršijančių juodžiausias muravjovines rusų reakcijos dienas. Bocianskio jau pats vardas sukelia lietuvių visuomenėje skaudžiausių asociacijų ir išgyvenimų. Šis iš svetur atsiųstas lietuviškų žemių šeimininkas, kaip jis pats besididžiuodamas save ne kartą yra pavadinęs, ne tik organizuotą, bet ir individualų bet kokį lietuvių kultūros pasireiškimą pačiomis žiauriausiomis priemonėmis yra pakirtęs iš šaknų. Ta nepakenčiama buitis tęsiasi ir dabar, net kai iš pačių lenkų visuomenės tarpo yra keliamas nuoširdesnio lietuvių ir lenkų santykiavimo reikalas. Nesinori tikėti, kad jei ne iš platesnės lenkų vsuomenės, tai bent iš valdančiųjų sluoksnių nebūtų žmonių, kurie nežinotų kas Bocianskiui viešpataujant Vilniaus krašte dedasi. Tuo labiau, kad ne tik mūsų, bet ir pačių lenkų spaudoje tuo reikalu buvę nedviprasmiškų pasiūlymų šį reikalą pagaliau sutvarkyti. Pasirodo, kad šis reikalas ir pačioje Varšuvoje vis dėlto buvęs pajudintas, tačiau atsiradus aukštose užsienių ministerijos sferose įtakingų rėmėjų, Bocianskis ir toliau pasilikęs visagalis lietuviškųjų Vilniaus žemių šeimininkas. Pagaliau iš lenkų įstaigų teko patirti, jog Bocianskio viešpatavimo dienos jau suskaitytos ir jis rimtai rengiamasi pakeisti kitu. Ryšium su šiuo pakeitimu kalbama, kad lietuviams būsiąs leistas kultūrinis veikimas platesniu mąstu. Tatai paliesią beveik visas uždarytąsias ūkines ir kultūrines organizacijas, kaip: "Rytą", Šv. Kazimiero Draugiją, Lietuvių Ūkio Draugiją ir kitas. Kai kurios jų būsiančios atgaivintos senais pavadinmais, kai kurios iš naujo perorganizuotos.

LIETUVIŲ MOKSLO DRAUGIJOS LIKIMAS

Lietuvių Mokslo Draugijos likimas esą būsią sprendžiamas kiek kitaip. Būtent, pati draugija atgaivinti nebūsianti leista, tačiau šios draugijos turtas būsiąs leistas perduoti į Laisvąją Lietuvą Vytauto Didžiojo universitetui ar kitoms atitinkamoms mokslo įstaigoms. Bet tuo tarpu šie pažadai tebėra pažadais ir Vilniaus krašte naujienos nieko negali pralinksminti.

Klaipėdoje lankėsi Pietų Afrikos turtuolių jachta "Selta", kuri išplaukė į pasaulinę kelionę prieš 3 mėnesius.

KARAI, KURIE NEĮVYKO

Užsienio spauda rašo apie eilę karų, kurie vis dėlto neįvyko. Tarp visa sąrašo tokių faktų minimas ir lietuvių-lenkų konfliktas, kuriam, kaip spauda sako, trūko tiktai vienos žiežirbos, kad užsidegtų visas parako sandėlis. Pasirodo kad vis dėlto tokių nuotykių, kurie vos vos nesukėlė karų, buvo nemaža. Tačiau juos pereitais laikais iš tokios apgailėtinos padėties, išgelbėdavo tam tikros konferencijos. Jos paprastai susigincijusias šalis sutaikydavo. Viena iš tokių konferencijų įvyko 1878 metais Berlyne, kuri sprendė daugelį uropos klausimų. Tada tai konferencijai vadovavo žinomas "geležinis kancleris" Bismarkas. Dabar sueina lygiai 60 metų, kai ta konferencija įvyko.

Šiandien dar nežinoma, kaip visa aštri Vidurio Europos krizė pasibaigs, tačiau tikimasi, kad viskas gali pasibaigti geruoju, nors visos valstybės, visi diplomatai seka ir budi. Tenka atsiminti, kad prieš 40 metų buvo gana aštri krizė, kuri iškilo dėl prancūzų ir anglų nesutarimo. Ir tada atrodė, kad gali kilti Europos karas. O karą galėjo iškelti visai paprastas nuotykis. Tada anglai buvo pareiškę pretenzijas į Sudano sienas, kai tuo pačiu metu tą sieną peržengė prancūzų majoras Marchandas. Iškilo aštriausias konfliktas. Marchandas buvo okupavęs Fašodą, kuris buvo prisiglaudęs prie anglų. Dabar reikėjo, kad prancūzai atsitrauktų, bet majoras Marchandas atsisakė tai padaryti, nes jį matyti, palaikė ir prancūzų vyriausybė. Iškilo aštri nuotaika, kuri per naktis vertė degti tam tikrų būstinių žiburius ir planuoti galimus karo žygius. Tačiau tą konfliktą išsprendė konferencija, nors pradžioje prancūzai labai spyrėsi, bet vėliau susitaikė su anglais.

1911 metais taip pat neparastai kalbėjo apie karą. Taip pat kalbėjo apie karą ir 1912 metais, nors jis tada vyko Balkanų valstybėse. Tačiau visas tas kalbas pateisino 1914 m., tai įvyko didysis karas. 1911 metais karas vos neįvyko taip pat dėl tam tikro nuotykio, kuris buvo įvykęs tarp vokiečių ir anglų. Konfliktas kilo taip pat dėl visai paprasto dalyko. Vokiečių pasiuntinys Londone anglų užsienių reikalų ministeriui, kad karališkosios Vokietijos vyriausybė nusprendusi nusiųsti į Agadirą karo laivą, kuris apsaugotų ten vokiečių interesus ir gyvybę. Bet ten jau buvo nuplaukęs vokiečių karo laivas, tad bematant Anglijos vyriausybė pareiškė protestą ir pradėjo tartis su Prancūzija. Konfliktas nuolat aštrėjo ir jis grėsė virsti karu. Tačiau ir čia tam tikra konferencija nusprendė ginčą geruoju baigti. Ginčas buvo tuo kartu geruoju baigtas, dalyvaujant kelioms suinteresuotoms Agadiro įlanką valstybėms.

Po didžiojo karo, kaip žinome, konferencijas norėjo atstoti Tautų Sąjunga. Daugelis pesimistų tvirtina, kad Tautų Sąjungai daugybės konfliktų nepasisekė išspręsti. Čia galima išskaičiuoti visą eilę karų. Tai Chaco karas, Mandžukuo, Etiopijos karas, pagaliau Kinijos ir Ispanijos karai. Dar buvo visa eilė ir kitų klausimų, kurie nors nebuvo sprendžiami kautynių būdu, bet vis dėl to paliko atviri. Tačiau ir čia teigiama, kad Tautų Sąjungai pasisekė išspręsti daug tokių ginčų, kurie galėjo virsti ir kruvinais karais.

A.

RUOŠIAMASI STATYTI MŪRINĘ LIETUVĄ

Jau visi metai, kaip Lietuvoje yra svarstomas krašto sumūrinimo klausimas. Jam svarstyti vyriausybės buvo sudaryta speciali tarpžinybinė komisija. Galutinai visam šiam klausimui spręsti buvo parengtas specialus Lietuvos sumūrinimo projektas, kuris šiuo metu finansų ministerio jau yra perduotas Ministerių Tarybai.

Lietuvos sumūrinimas pradėtas jau ir pačiame gyvenime vykdyti. Yra įsisteigusios dvi specialiai mūrinei statybai ugdyti bendrovės, tik šiemet yra įsisteigę apie 10 naujų pramoninių ir apie 60 kaimo plytinių ir t.t.

Visas Lietuvos sumūrinimo projektas yra labai didelis ir todėl tik palaipsniui galės būti įgyvendinamas. Jis siekia, kad su laiku visi Lietuvos trobesiai, ir todėl visas projektas ir įgyvendintas galės būti per eilę metų.

Projektas nemato, kad per metus Lietuvoje plytų turės būti pagaminama iki 300 milijonų. Tuo tarpu gi jų pageidaujama tik apie 50—60 milijonų. Per metus Lietuvai reikės iki 250—300 tūkstančių tonų cemento, tam reikės vieno ar net dviejų savo cemento fabrikų; reikės sukurti ištisą savą izoliacinių medžiagų pramonę: reikės iki 200.000 tonų išplėsti metinę pramoninę kalkių gamybą. Reikės žymiai daugiau įvairių kvalifikuotų statybinių meistrų, suorganizuoti specialų kreditą ir t.t.

Naujos plytinės ir nauji mūriniai trobesiai pagal projektą visai nuo valstybinių ir savivaldybinių mokesčių bus atleidžiami penkeriems metams.

Ūkininkams ateityje plytos turės kainuoti nebrangiau kaip po 30 litų už tūkstantį.

Mūrinė statyba pagal projektą netrukus bus privaloma: visiems valdininkams, savivaldybiniams ir kitų viešųjų įstaigų pastatams, mokykloms, įstaigų patalpoms ir pan.; visiems viešojo pobūdžio pastatams — bažnyčioms, parapijų namams, ligoninėms, sanatorijoms, bankams, teatrams prieglaudoms, liaudies namams, tiltams ir t.t.; visur miestams ir miesteliams, išskyrus tik jų prakraščius; visiems fabrikams ir kitoms pramonės bei prekybos įmonėms ir pagal geležinkelius, plentus ir vandens kelius.

Viso projekto įgyvendinimas visiems krašto gyventojams, visam kraštui, tautai ir valstybei labai naudingas. Mūrinė statyba ilgam atpalaiduos ištisas kartas nuo rūpesčio statydintis ir dažnai remontuoti trobesius. Ji padidins atskirų gyventojų ir viso krašto turtą, nes mūriniai trobesiai tvirtesni. Mūrinius trobesius pradėjus statybai miško medžiagos reikės daug mažiau. Šiuo metu Lietuvoje yra tiek miško iškirsta, kiek reikėtų iškirsti tik po kelių metų.

Mūrinė statyba žymiai sumažins ir gaisringumą, nemažos reikšmės turės ir karo atveju, nes ji visokiai ugniai daug atsparesnė. Ji sudarys daug palankesnes sąlygas visam kraštui elektrifikuotis. Dėl jos išsiplės ne tik esamoji medžio padirbimo pramonė, bet susikurs ir nauja plati statybos pramonė, kuri duos darbo tūkstančiams naujų žmonių; ji pagražins visą kraštą, pakels bendrą krašto kultūrą, suteiks daug patogesnes ne tik miesto, bet ir kaimo žmonėms gyvenimo sąlygas.

T.

SVARBUS ŽEMĖS VALDYMO ĮSTATYMAS LIETUVOJE

Vyriausybė priėmė ir įteikė Seimui svarstyt žemės valdymui tvarkyt įstatymo projektą.

Pagal projektą, žemės ūkio žemei įgyti reikia leidimo, kurį duoda žemės ūkio ministeris. Leidimų nereikia, kai žemę įgyja valstybė arba žemę įgyjama iš valstybės; kai žemę įgyja savivaldybė ar Žemės Bankas; kai, teismui panaikinus žemės įgyjimo aktą, žemė grįžta buvusiam jos savininkui; kai žemė įgyjama bendri ninko dalinantis bendrą nuosavybę ir kai žemę įgyja savininko žemutinės eilės giminaičiai ar jo sutuoktinis, ir dar kai kuriais atsitikimais.

Įstatymo projekte sakoma, kad negali būti žemės ūkiai skaldomi perleidimo, pardavimo iš varžytynių, bendro nuosavybės pasidalinimo ar kitokiais žemės nuosavybės perėjimo būdais taip, kad po suskaldymo įgijėlio ar perleidėjo ūkyje būtų mažiau žemės kaip 6 ha. I rūšies, 8 ha. II rūšies, 10 ha. III rūšies arba 12 ha. IV rūšies. Jeigu ūkiui priklauso įvairių žemės rūšių, tai 1 ha. pirmos rūšies laikomas lygiu 1 ir vienam trečdaliui antros rūšies, 1 ir dviem trečdaliam trečios rūšies ir 2 ha. ketvirtos rūšies. Miestų zonose nustatyti plotai gali būti mažesni: pirmoje zonoje 50%, antroje 30%.

Žemės ūkio valdytojas, kuris dėl girtavimo, tinginiavimo, netvarkingumo, apsileidimo ar kitų tokių asmens ypatybių ūkį netinkamai veda, gali būti nuo ūkio šalinamas, jei įspėtas ūkio vedimo per dvejus metus nesutvarko. Žemės ūkio vedimo netinkamumą nustato ir ūkio valdytoją apie gręsiantį nušalinimą įspėja raštu apygardos žemės tvarkytojas. Kai ūkį valdo ne jo savininkas, tai įspėjimas įteikiamas tiek faktingajam valdytojui, tiek savininkui. Kai nežinia, kas yra ūkio savininkas arba kur jis gyvena, arba kai savininkas ne Lietuvoje, tai skelbimas skelbiamas "Vyr. Žiniose".

ŽIEŽIRBOS

Lietuviam įsitėmintina tas, jog Hitleris pareiškė, kad "sudetų klausimą išrišus, Vokietija daugiau žemių nereikalaus".

Aš ir taip manau, nes Vokietija tada turės tiek spėkų ir materijalo karui, kad nereikės reikalaut, bet tik reikės tiesiog pasiimti tą, ką norės. O Vokietija dar daug ko norės!..

Angarietis atvirai, per spaudą pasisakė, kad jis nereikalauja lygybės su buržujais, nekovojęs už žmonių partijų laisves ir nereikalaujęs teisių Vilniaus lietuviams.

Na, tai nors vienas iš tos gaujos išdrįso teisybę pasakyti. Angarietis už tai yra vyras, su kelinėmis! Bet jo amerikiečiai draugai, dar vis apsimaskavę su tautystės ir demokratijos ličynomis prie liaudies selina tikėdamiesi ją užhipnotizuot, o paskui patekti raudonosios diktatūros vergijon.

J. A. V. valdžia nuo visokių vabzdžių ir kirminų apsigynimo susiranda vaistus, bet, kaip matosi, nuo vabzdžių Bund, dar nesurado vaisto.

Demokratinė laisvė, plati laisvė, visiems laisvė! Bet, laisvė tai laisvė, tačiau, duoti laisvę svetimų šalių vabzdžiams, tai tame nepasireiškia demokratiškumas, bet tik lepiškumas.

Field Marshall Goering pasakė: "Ką mūs Fuehrer daro yra visada teisinga".

Na, gali būti jūs perskaitę šitą pareiškimą savo pečius truktelėjote, šniptelėjote ir viskas. Bet čia dar ne viskas. Reikia suprasti tą, kad pareikšti tokią "sąmonę", tai reikia būti Janu, ką tik tikras vokietis tesugeba imituoti!

Bernadukas

VOKIEČIŲ IŠSIKRAUSTYMAS IŠ LIETUVOS

Iš prancūzų generolo Niessel'io atsiminimų

S. N.

(Tąsa)

Be jokių nuotykių atvažiavome į Masanduko tėviškę.

Masanduko tėviškėje pernakvojom, o kitą dieną ūkininko Vitkausko laimingai buvau nugabentas iki Šeduvos. Šeduvoje iš pulkininko Butkaus sužinojau, kad spalių 9 d. buvo gautas įsakymas komendantūrai atsitraukti, tačiau buvo jau vėlu. Iš Šeduvos bataliono arkliais nuvykau į Baisogalą, į pirmosios brigados štabą, o iš Baisogalos išvykau į Kauną. Baisogaloje iš pulkininko Zubrio sužinojau, kad mūsų kariuomenė koncentruojama prieš bermontininkus.

—Dėkui Dievui—tariau sau—vis vien be karo su jais nebūtume apsiėję.

Taip pasibaigė ilgas, nepaprastai sunkus ir pavojingas periodas mano darbo prieš bermontininkus Šiauliuose, pareikalavęs daug kantrybės, patvarumo, energijos ir atėmęs man daug sveikatos. Daug kartų kabojo čia mano gyvybė ant plauko, bet vien tik Aukščiausio valios dėka išlikau gyvas ir dar iki šios dienos turiu laimės dalyvauti savo brangiosios tėvynės labui—rašo ats. plk. Birontas.

Dėl formalumo reikėjo, idant dėl Šiaulių komendantūros užpuolimo būtų ištardyta, išaiškintos užpuolimo aplinkybės ir byla ar atiduota teismui ir kaltininkai nubausti, arba jei nebūtų nusikaltimo, byla numarinta, o padarytieji nuostoliai būtų įrašyti į nuostolių knygas. Tardyti iš pradžių buvo pavesta pulkininkui Benjaševičiui, o paskui generolui Otockiui.

Šiaulių komendanto padėjėjas karininkas Rusteika duoda sekantį parodymą apie nuginklavimą Šiaulių komendantūros kolčakininkais naktį užpuolus iš 8 į 9 spalių 1919 m. Komendantas karininkas Birontas spalių mėn. 8 d. apie pirmą valandą dienos pasišaukė mane ir pareiškė, kad jis tarnybos reikalais išvažiuoja iš Šiaulių ir įsakė laikinai iki jo sugrįžimo eiti komendanto pareigas.

Surinkau visus karininkus, kuriems sulig duoto man komendanto paliepimo, įsakiau eiti kuopon ir paruošti kareivius atrėmimui galimo banditų užpuolimo (kolčakų ir vokiečių). Atidavęs įsakymą aš pats irgi nuvykau kuopon, kad būti visiems drauge. Tos priemonės griebtasi buvo todėl, kad 7 spalių į pulkininko Virgoličo štabą į Šiaulius pribuvo nuo 4 iki 5 tūkstančių kareivių, kurie, darydami mieste demonstracijas, vaikščiojo gatvėmis su dainomis ir muzika, skleidė gandus, kad lietuviai gyvena paskutines dienas ir t.t. Apie 9 val. sugrįžo į Šiaulius komendantas, pon. Birontas, kuris taip pat atėjo kuopon. Mes—karininkai—suskirstėm kareivius į vietas ir sustatę sustiprintas sargybas, juos patikrinę, sugrįžome į kuopos raštinę, kame ir sėdėjome iki pirmos valandos nakties. Pirmą valandą komendantas pasikėlė į antrą aukštą ir atsigulė ant koikos, mes gi—likusieji karininkai, pasilikome raštinėje iki 4 valandos nakties, iki tam laikui, kol gatvėje prasidėjo judėjimas. Kai kas pradėjo jau varyti gyvulius; taip pat turiu pastebėti, kad naktį mieste viešpatavo mirtina tyla, sutrukdoma kai kada vokiečių ir kolčakininkų patrulių vaikščiojimu. 4 valandą mes—karininkai—taip jau sugulėme. Ūmai, praslinkus kokiam pusvalandžiui, aš išgirdau du šūvius. Nušokes nuo koikos ir sušukęs karininkams Gim burui, Žaliui, ir intendantui Liutikui: "rodos, užpuolimas," šokau koridoriun, kuriame nieko nepastebėjęs, iššoviau iš revolverio, kad prikelti kareivius; po tam bėgau prie laiptų, bet smūgiu nežinomo kolčako buvau parblokštas, nuginkluotas ir išvestas kieman, o iš kiemo mane nuvedė į korpuso štabą į "Metropolio" viešbutį, kame pulkininkas Virgolič pradėjo mane apklausinėti: "Ar jūs manėte gintis?" Aš atsakiau: "Neabejotinai." "Kame komendantas Birontas?" Atsakiau, kad nežinau. Po to pulkininkas Virgolič pasakė: "Jūsų komendantas bus sušaudytas tučtuojau, o jūs tuo tarpu palauksite. Ar jūs žinote, kad aplink lietuvių komendantūros pastatyta buvo kelios dešimtys kulkosvaidžių ir dvi patrankos ir, jei aš būčiau norėjęs, tai iš jūsų belikusi būtų šlapia vieta." Po to mane, drauge su karo valdininku Lazausku nuvedė į sapiorų baltaliono štabą. Mane apklausinėjo koks tai kapitonas. Jo visi klausimai lietė medžiagine pusę, būtent: kiek Šiauliuose amunicijos sandėlių, gyvulių ir panašiai. Praslinkus 1½—2 valandoms mus nugabeno vėl į korpuso štabą, iš ten, komendanturon ir pagaliau paleido namo. Namie vėl buvau suareštuotas ir nugabentas į štabą, kame iškėlė man naujus apkaltinimus, kad variau ir varau prieš rusų kariuomenę agitaciją ir kad aš neabejotinai žinau, kame dabar yra komendantas Birontas. Sulig įsakymo pulkininko Virgolijo uždarė viename iš viešbučio kambarių, pristačius sargybą. Nekuriam laikui praslinkus mano kambarin įėjo karininkas Niurenbergas, su kuriuo aš 1907 m. drauge Rygoje baigiau Aleksandro gimnaziją ir kreipėsi į mane maždaug šiais žodžiais: "Aš, kaip jūsų mokyklos draugas, pulkininko Virgoličo vardu, siūlau jums įstoti į mūsų armijos eiles, grąžinti jums garbingą rusų karininko vardą ir tuo nuplauti visas esamas ant jūsų dėmes". Aš atsakiau: "Padėkokite pulkininkui Virgoličui ir perduokite jam, kad į jo armijos eiles aš neįstosiu." Palaikius mane dar kiek laiko, atėjo adjutantas ir pranešė, kad tuo tarpu aš liuosas, bet iš Šiaulių pasišalinti nedrįsčiau, nes visvien būsiu sugautas ir per 24 valandas sušaudytas.

(Bus daugiau), 1

VIENYBĖ

Volume two. BROOKLYN, NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 20, 1938. Number Thirty-eight

TAKE IT OR LEAVE IT

By VITALIS BUKSNAITIS

"Take it or leave it" is three years of age today. For one hundred and fifty six weeks this column has appeared regularly in this newspaper. Well, fairly regularly, if you want to bring up the fact that during all that time I've played hookey about a dozen times. Of course, I wasn't really playing hookey.

It isn't laziness or indisposition on the part of your correspondent which is responsible for the non-appearance of this column from time to time. It has always been the policy of VIENYBE's English page to print the best material available. And so, when better stuff than I can write comes along, "Take it or leave it" makes way for it.

Three years may be a long time to spend digging ditches or chopping wood. But writing a column and editing an English page for a Lithuanian newspaper provide a variety of activities, arguments and excitement which make the passage of time appear too rapid, rather than too long-drawn out.

And, naturally, the many fine friends and acquaintances I've been able to make and keep during these three years of constant dashing around all over the Lithuanian American landscape have more than amply compensated me for any financial, physical or mental contributions which my work may have required of me. I am happy, proud and grateful.

MAJOR NARUŠIS HONORED BY NEW YORKERS AT YOUTH LEAGUE DINNER

Many eager to wish Major and Mrs. Narušis bon voyage tax capacity of Alliance Hall

BROOKLYN, N. Y.—Major Simanas Narušis of the Lithuanian Army, and his wife, were guests of honor at a dinner presented by the Lithuanian American National Youth League at Alliance Hall on Friday evening, October 14th. New York and New Jersey Lithuanian Americans eager to wish *bon voyage* and godspeed to the guests of honor who were scheduled to leave for Lithuania on Tuesday, October 18th, taxed the capacity and facilities of Alliance Hall.

Major Impressed

On behalf of his wife and himself, Major Narušis expressed gratitude for the wholehearted reception they received upon their recent arrival to these shores, as well as for the impressive farewell which had been arranged by the Lithuanian American National Youth League. "I am particularly impressed," said the Major, "by the fact that so many of America's younger people not only have not forgotten the land of their parents, but are also taking the initiative in preserving the language, traditions and sacrifices of the land of their ancestors."

Guests Get Gifts

A bouquet of orchids and a brooch were presented to Mrs. Narušis on behalf of the National Youth League by Mrs. Helen Atkočaitis, member of the Executive Board. Major Narušis, who is a member of the Lithuanian Army's Press and Education Staff, was presented with a gold-initialed brief case by Vitalis Bukšnaitis, President of the Lithuanian American National Youth League, who presided during the dinner as master of ceremonies.

Hope Guests Return

Speakers included Antanas Alekna chairman of the National Youth League Arrangements Committee; Stasys E. Vitaitis, editor in chief of VIENYBE; and Albinas S. Trečiokas, president of the Lithuanian Press Corporation, all of whom stressed the importance of encouraging a wider interest in Lithuanian activities among younger Lithuanian Americans by cooperating with the National Youth League, and all of whom hoped that the Major would find it possible to return for a longer visit in the near future.

Best Wishes Offered

Wishes for a pleasant trip home to Lithuania were expressed by Dr. M. J. Vinikas, National secretary of the Lithuanian Alliance of America; Miss Sophia Šinkūnaitė of the Birute Girl's Club of Long Island; Mrs. Buivydas, president of the "Moteru Vienybe" Club; Joseph Ginkus and relatives of the Major: Mr., Mrs. and Miss Žilinskas and Mr. and Mrs. Sabas.

Noted Artist Sings

A concert program was interpolated during the course of the evening, and featured the incomparable singing of the popular young baritone, A. Vasiliauskas, who captivated the entire assemblage with his interpretations of Lithuanian folk songs. His facile, well-trained voice evoked the thunderous appalause which it deserves. Miss Violet Tamkus accompanied Mr. Vasiliauskas at the piano. Other musical *divertissement* was provided by K. B. Kraučūnas, satirist, comic and editor of VIENYBE's Tarka section, who sang a duet with Vitalis Bukšnaitis in which the entire assemblage was invited to join; and a duet by Mrs. P. Atkočaitis and Mr. Paulauskas, queen and general of the renowned "Gypsies" Club. The audience appeared to be thoroughly pleased with the entire proceedings.

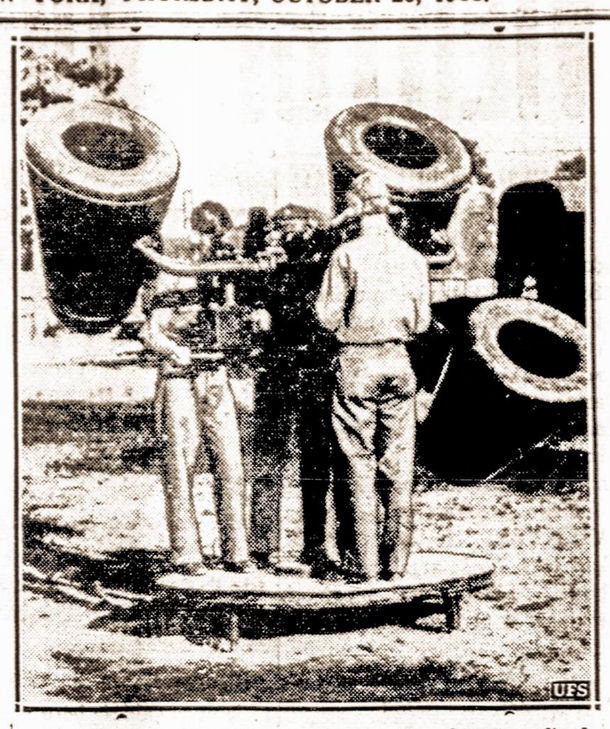

STREAMLINED "EARS"—United States Army has streamlined its airplane detectors. This picture shows one of the detectors used during the aircraft defense maneuvers at Fort Bragg, N. C., with the listening horns shorter and smaller than formerly. They are made of balsa wood, with a cellulose covering. While they have no greater hearing power, they shut out all but plane sounds.

IN QUEST FOR LITHUANIAN WAYS IN LIFE

By C. R. Jurgėla, following J. Aleksa and Doctor J. Matusas

(Continued from last week)

Should we believe the writings of our foes, it may be supposed that if at times in the 13th centuury our ancestors had burned on pyres their deadliest enemies, they must have learned such tender "art" from the pious Christian crusaders, and in part from Slavs.

Otherwise all sources indicate that our ancestors had been humane, tolerant and mild people. Our Kęstutis, that energetic and relentless foe of the Crusaders, had been considered by his enemies and throughout West to have been an exemplary knight.

Our first acquaintance with the Western World was a pleasant one.

VII. The Cross in Lithuania

In the 13th and 14th centuries our ancestors met the Germans face to face.

Masovian prince Konrad invited the Holy Virgin's Order of Crusaders to aid him in Prussian wars, and set aside for the Order a tract of land abutting on Prussian territories. In return, a little later, Order's clerks had forged a copy of Konrad's act of 1230, claiming Culmia and Pope Gregory IX readily issued two bullas "confirming" such grant...

From its very inception, Germans predominated in the Order and gradually it developed into a purely German military organization, cooperating with another German Order of the Sword established about the same time around Daugava's delta.

During their thousand-year old association with the western civilization, Germans made very little progress in cultural spheres. Their inner soul remained that of aggressive barbarian woodsmen, and whatever cultural progress achieved in Germany was made by non-Teutonic or mixed blood residents.

Germans coupled their old aggressiveness and discipline with the modern military technique and arms manufacture, and thus became dangerous to their neighbors. Lazy and, without cultural initiative (according to Tacitus), they were able and disciplined warriors capable of subduing other nations of a higher spiritual culture.

The cruel *"Lithuanian vs. German"* struggle lasted two centuries. It did not exterminate our race, yet greatly impaired us. Agriculturists of a pure blood traditionally dislike wars. Lithuanian psychology was directed to a peaceful productive work and a creative culture. Before their collision with Germans, Lithuanians had no close-knit state organization and separate branches of our race lived their separate lives. Those tribes were united not by an external military organization, but by their kindred language, customs, folklore, art, religion and psychic.

Technical disadvantage in warfare was overcome by the end of the 14th century. Our dreaded warriors under Daujotas, general of Gediminas, ravaged Germany up to the very borders of France. However, by that time the Prussians had already been lost, Curonians and Letts had been subjugated by Germans, Jotvings had been exterminated and Galinds had been absorbed by Russians. Only the central Lithuanian tribes survived, having imbibed and assimilated much Prussian and other blood.

Besides the technical and organization defects, our ancestors were at a grave disadvantage in that the Order externally represented the West and was a beneficiary of a great moral and material support from the Church and the western courts. Our ancestors knew that the Germans were bringing to Lithuania a physical and spiritual slavery and ruin. German purpose was to subdue all Lithuanian lands. Their methods of war were most cruel and despicable. Crusaders murdered and burned captives in battle and civilian population irrespective of age and sex. Blessed by the Popes, they plundered, raped, killed and kidnaped. Where force was not effective, they resorted to wiles, treachery and lies. In libeling us before the Vatican and European courts, they used the methods until recently termed "bolshevik" and their conduct in conquered lands was truly "bolshevik", ancestor of hitlerism.

OUR WORLD-WIDE PUBLICITY

St. Matthew (Holy Bible) Chapter 5:15:—"Neither do men light a candle, and put it under a bushel, but on a candle stick: and it giveth light unto all that are in the house".

It tickles my heart now and then to see a few lines in the world-wide press about old Lithuania, the country where I was born and which I loved so well all my life. Just think, when a small boy I used to know all the grasses, flowers, shrubbery, trees, little bugs and birds by their names and all about their habits. Didn't I sit on the bank of a creek and watch the water bugs and the fishes by the hour and how one day a cat trying to catch a fish by striking it with her paw lose her balance and took a swim herself? And, that is not a fish story, either! All those and thousands other happenings now are merely pleasant reminiscences.

But we would not know the place now. It has improved tremendously. Since we cannot all go there and see the wonders wrought about since it became independent twenty years ago, we must content ourselves with a few illustrations and descriptions, which hardly ever appear outside our own language press. Yet, we all would like to have the English speaking people know too, what a fine country that is now.

As it is said in the Bible about the light shining under the bushel where it cannot be seen, so it is with us. We can write all we want in our own press, but as long as we do not get "out from under the bushel" into the wide world press, no matter how right our cause may be, it will do our Lithuania very little good.

Did you notice that one of the most important posts in the German Reich is that of Goebbels, Minister of Propaganda and Public Enlightment? But even he some times gets beaten at his own game. There are others who know that good "gabbing" is worth an army or a whole fleet of battleships. Its value was well shown recently when Herr Goebbels said that his country was outraged by three Czechoslovak planes flying over the German territory and that his government would take strong measures against the offender, but the Czechoslovak boys went him one better. They showed that during that time not three but forty-three German planes flew over Czechoslovakia and some over the famous Skoda arms and munition works and that those boys were prepared with plenty guns, ammunition and had called out an army. That was enough to shut Herr Goebbels up like a clam. In reality the Germans at that time were courting their sworn enemy, Russia, and proposing to divide Poland again. No wonder her foreign minister, Colonel Beck, not only forgot the ultimatum, but zig-zagged like a madman around the Baltic States to make friends. The Estonians were the only ones who heard his overtures without a frown. No armies or navies give us so clear cut performances as do sometimes the propaganda of different nations. It is all accomplished through the world-wide press and it is quite amusing if you know the game. When old Chamberlain speaks to the Parliament, he does not do it for imparting information to its members nor to "let his steam off". He speaks to the whole world. Unfortunately his backbone is not as strong as that of Anthony Eden.

The sooner our people will learn how important for Lithuania it is to have some one speak up for her among the diplomats, the better protection she will have against her foes. When the Poles issued their most clumsily concocted and poorly timed ultimatum, our officials did not even show the world that the man sent to the Lithuanian side of the border who was shot, was a Lithuanian and that the whole affair was a prearranged farce. Good publicity on that occasion would have done wonders for removing all danger and avoiding humiliation.

Publicity makes a country better known, facilitates sale of her products and brings prosperity to her people. You cannot make people buy your nice potatoes if they are not known and if your prospective customers never heard of the place from which they come. We know of the Idaho and Long Island potatoes and prefer to buy them to all others. The same famous product of the old days from the State of Maine probably lost all its charm on account of lack of good publicity.

The photographs that came here the last few years from Lithuania gave rather poor credit to the country and to the subjects taken, until the other day the tree planting by the school children appeared. It gained our favor at once, and was published in most of the Lithuanian papers. Its insertion in the American Sunday edition would have done much for Lithuania. But the fact of the matter is we have no one interested in doing anything like that. Some time ago we had some booklets to attract tourists but instead of attracting any one they detracted all who saw them. When the first impression is bad, you lose your customer.

Vincas Ankus

ACTIVE FALL AND WINTER SEASON BEGUN BY YOUTH

Canadian Youth Club

MONTREAL—Hello there, everybody. Here I am back in circulation again. Did you miss me?

I do hope that you all had a very nice holiday. Wasn't this summer just grand? Well if you were a member of The Lithuanian Youth Club then you certainly did have a good time. Did you enjoy the picnics. Oh, and how about that certain day at Robert Beach? All the other fun too. It is so good to be a member of the Club.

Well, now that the summer is over we are all preparing for the social, athletic and otherwise active season. That is for fall and winter.

Won't you join the Club and share our fun... oh there is so much to tell you that I do not know just where to start... no place like the beginning is there? So here goes.

Members this year are making up a bowling team and there are never too many for that... you know the old saying: "The more the merrier" it's true. We are expecting to have a cup for the winner so that will make it worth your while besides the enjoyment that you will get from it... also will help you young things to keep your waistlines down (who doesn't want to do that?)

Next on the schedule is the Masked Dance. We are making a drive to have all the guests as well as the members come in costume. Do not disappoint us. There is no end to the fun derived from that. Imagine mistaking your beloved Annie for someone else and, with very honourable intentions make love to Mary. Or again, flirt with the supposed Peter only to find out later that it is John. Oh boy... lots of illusions but lots of spirit... that's it Spirit... for Hallowe'en.

Now we have a concert on our minds. All of you who are at all dramatically inclined should welcome the idea of displaying your talent. We have a very capable director who will help you with the finer points. Don't you want to join now?

Still no?

Do you like to sing in the bathtub? There, I knew I'd get your weak point yet, I'll bet you never guessed that you had a voice that was worth training. Well, you have. We'll prove it to you. We have formed a choir under the supervision of a renowned professor of music of The University of Montreal. This is really a very serious business and we sincerely intend to build up one of that very famous line of voices... operetta and eventually opera, which will be held on Sat. the 29th inst. at the Lithuanian Club Hall.

All suggestion are welcome and eagerly sought.

You know, to be a member, is such a simple matter... the rates are very reasonable and the benefits derived, too numerous to mention, are worth your while.

So, until the next happy hour, this is,

Birute Grabauskas

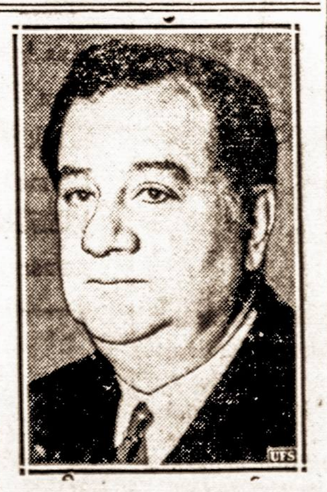

Hits WPA. — W. Warren Barbour, above, Republican candidate for United States Senator, struck out at the WPA executives.

He's Off! — Captain Alexander Papana member of the Rumanian Royal Air Force, who took off from New York for Bucharest.

VIENYBĖ

VIENYBĖS DIENRAŠČIO BANKIETAS

Įvyksta

Sekmadieny, lapkričio 13, 1938

SUSIVIENIJIMO SALĖJE,

197 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

PRADŽIA 7:30 VAL. VAKARE, BILIETAS $1.50

Šis bankietas ruošiamas artimesniam susipažinimui naujojo redakcijos štabo su dienraščio rėmėjais ir skaitytojais bei glaudesniam susiartinimui visų vienybininkų. Visi VIENYBĖS draugai, rėmėjai ir skaitytojai prašomi ruoštis šiam bankietui, nusiperkant bilietus iš anksto ir paraginant savo pažįstamus tai padaryti. Turėsite progos smagiai pasišokti.

Vienybininkai patenkinti atsilankymu Bostone

Pereitą sekmadienį atsilankę pas svetingus ir darbščius Bostono ir Mass. valstybės sandariečius VIENYBĖS redaktorius Vitaitis ir dienraščio leidėjų pirmininkas Trečiokas bei ponios Vitaitienė ir Trečiokienė, yra daugiau nei patenkinti visu įvykiu. Jie ne tik labai svetingai priimti ir puikiai suruoštame bei skaitlingame publika bankiete pagerbti, bet ir savo pasitarimu įvairiais lietuviškais reikalais bei dienraščio VIENYBĖS reikalais su Mass. valstybės veikėjais labai džiaugiasi. Užmegsti tikrai tamprūs ir nuo širdūs ryšiai su Mass. valstybės veikėjais žada daug ne tik VIENYBEI, bet ir aplamam tautiniam veikimui.

Taigi, mūsų vienybininkai yra labai dėkingi Bostono ir visos Mass. valstybės sandariečiams už sudarymą taip malonių aplinkybių jų atsilankymui į Bostoną, ko ilgai neužmirš. Įvykusio pasitarimo ir parengimo platesnis aprašymas netrukus tilps VIENYBĖJE, kuri pasižadėjo patiekti specialis mūsų korespondentas.

Atostogauja Pijus Bukšnaitis

Artimas VIENYBĖS redakcijos bendradarbis, Tarzano vertėjas ir Cunard-White Star Linijos lietuvių skyriaus vedėjas, p. Pijus Bukšnaitis, su šios savaitės pradžia pradėjo poros savaičių atostogas.

Kuomet vsaromis visi žmonės atostogauja, tai laivų kompanijų tarnautojai išsijuosę dirba, kad patarnauti atostogaujantiems. Taigi ir mūsų Pijus tik dabar gavo atostogas. Ir gerai, kad taip yra. Dabar p. Bukšnaitis negali važinėti į pajūrį maudytis, nei vasarinių tinginiavimų laukuose ieškoti. Turi būti mieste ir nuobodžiauti. O kadangi brolis Pijus nuobodžiauti ir tinginiauti nemėgsta, tai bus VIENYBĖS Tarzanas raštais aprūpintas ir gal vienas kitas gražus p. Bukšnaičio rašinys pasirodys VIENYBĖS skiltyse.

Taigi linkime savo darbščiam bendradarbiui smagiai atostogas praleisti bedirbant—berašant Tarzaną ir kitus gražius ir naudingus VIENYBEI rašinius.

SVEIKINA MEDŽIOTOJAI

Išvykę medžioti į Adirondack kalnų miškus žinomi Brooklyno lietuviai medžiotojai, rado labai nepalankias sąlygas medžioklei. Nemaloniose aplinkybėse visuomet prisimename savo draugus. Taip ir mūsų medžiotojai turėdami laiko prisiminė VIENYBĖS štabą ir siunčia sekantį pasveikinimą:

Hello Redaktoriau ir visas VIENYBĖS štabas! Išrodo, kad teks "grįšt atgalios be dalios". Miškai dega, medžioti užgynė. O briedžių pilnas miškas!...

Dr. J. Valukas
Dr. A. Petrika

LIETUVOS SVEČIAMS BANKIETAS

Pereitą sekmadienį, spalių mėn. 16 d. įvyko Amerikos Lietuvių S-gos New Yorko skyriaus ir Amer. Liet. Tautininkų Klubo surengtas bankietas Cornish Arms viešbutyje (311 W. 23rd St., New York) pagerbti Lietuvos svečius: K. Obolevičių, mjr. S. Narušį su žmona ir grįžusį iš Lietuvos J. Valaitį.

Bankiete svečių dalyvavo gana gražus skaičius. Vakaro programą atidarė p. Sagevičius ir perdavė vesti Dr. Venciui. Bankieto rengimo tikslą ir platesnę įžanginę kalbą pasakė D. Klinga. Koncertinę programos dalį išpildė Lietuvos Dainos Ansamblis, vadovaujant p-lei V. Tamkiūtei. Buvo sudainuota keleta gražių populiarių dainų. Publika gausiais aplodismentais Ansamblį iššaukė du kartu dainavimą pakartoti.

Už garbės svečių stalo sėdėjo 15 asmenų, kurių tarpe buvo: iš Clevelando Dirvos redaktor. Karpius, Naujosios Gadynės redakt. Stilsonas, Laisvės bendradarbė Sasnauskienė, p. L. Grigonis ir keletas kitų.

Sveikino ir kalbėjo eilė kalbėtojų: p. Kručas, A. Mikalauskas, adv. K. Jurgėla, inž. J. Baltus, K. S. Karpius, Dr. A. Šliupaitė, p. Sasnauskienė, p. Stilsonas, Vl. Mučinskas, p. Kralikauskas, V. Tamkiūtė ir eilė kitų. Vėliau ilgą kalbą pasakė iš Lietuvos įgytų įspūdžių J. Valaitis. Padėkos žodį tarė ponia M. Narušienė. Išsamią kalbą pasakė mjr. S. Narušis ir supažindino su Lietuvos kariuomenės tvarkymu, darbais, gyvenimu, pažanga ir t.t. Paskutinis savo kalbą skaitė K. Obolevičius.

Įdomu pažymėti, kad p. Sasnauskienė savo kalboje patiekė mjr. S. Narušiui, kad parvykęs į Lietuvą duotų įnešimų, kad į Lietuvos valdžią įeitų visų politinių ir srovių žmonės ir iš darbininkijos, taip sakant būtų sudaryta koalicinė valdžia.

Kalbos nusitęsė net iki 1 val. nakties. *Rep.*

TEIGIAMAI ATSILIEPIA APIE LIETUVĄ

NEWARK, N. J.—Kun. Ig. Kelmelis, kuris spalių mėn. 10 d. laivu Normandie grįžo iš Lietuvos yra labai patenkintas savo atsilankymu Lietuvoje ir apie Lietuvą, joje gyvenimą visais atžvilgiais tinkamai atsiliepia. Kun. Ig. Kelmeliui pagerbti buvo surengta sutiktuvių vakarienė, kurioje dalyvavo apie 400 žmonių. Savo kalboje kun. Kelmelis labai palankiai išsireiškė apie Lietuvą papasakodamas jos dabartinį gyvenimą, buitį, švietimasi, pažangą moksle, kultūroje, mene ir t.t.

Kun. Ig. Kelmeliui viešint Lietuvoje jį pavadavo kun. Dr. J. Starkus. (Kun. J. Starkus yra parašęs Lietuvių Kalbos Gramatiką). Atvykus kun. Kelmeliui, kun. Dr. J. Starkus grįžo į savo pareigas Marianapolio kolegijon, kur jis profesoriauja *T.*

Ruoškitės VIENYBĖS bankietui

Visokių pramogų yra rengiama. VIENYBĖ laiks nuo laiko irgi surengia pramogas. Lapkričio mėn. 13 dieną rengiama pramoga yra kiek skirtinga nuo tų, kurios buvo anksčiau rengiamos. Šį kartą yra rengiamas bankietas, kurio tikslas yra supažindinti visuomenę ir VIENYBĖS dienraščio skaitytojus su naujuoju VIENYBĖS redakcijos štabu.

Kada prieš porą mėnesių VIENYBĖS redakcijos štabas keitėsi, naująjį sudarė visai nauji žmonės, todėl ir yra rengiama susipažinimo bankietas.

Neužmirškite lapkričio mėnesio 13 dienos, VIENYBĖS dienraščio bankieto.

ŠAUKIAMAS KRIAUČIŲ SUSIRINKIMAS

Šiandien, ketvirtadienį, spalių mėn. 20 dieną lygiai 7:30 val. vak. šaukiamas ekstra Lietuvių Kriaučių 54 skyriaus svarbus susirinkimas. Susirinkimas įvyks Piliečių Klubo salėje, 280 Union Ave., Brooklyne.

Yra daug svarbių reikalų aptarti ir apkalbėti artėjančių balsavimų reikalu. Todėl visi siuvėjai šio skyriaus ir kiti gausingai susirinkime dalyvaukite.

Valdyba

Clement Voketaitis
ADVOKATAS
50 COURT STREET,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: Triangle 5-3622

168 GRAND STREET,
Tel.: Evergreen 8-7179

Dr. H. MENDLOWITZ
Perkėlė savo Williamsburgo ofisą į
522 BEDFORD AVE
netoli Taylor St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1312
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 1 val. iki 3 val. p. p.
ir nuo 7 v. vak. iki 8 vak.
FLATBUSH OFISAS:
2220 Avenue J

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

Skaitykit Vienybę

Kodėl pakeista P. Šaltenio atvykimo diena?

Lak. P. Šaltenio pranešimas laišku

Prieš kiek laiko, lak. P. Šaltenis telegrama iš Lietuvos pranešė, kad jis išvyksta spalių mėn. 13 d. Prieš dvi savaites Dariaus-Girėno Aeroklubo iždininkas J. Ambraziejus gauna kitą telegramą, kurioje sako, kad jis išvyksta lapkričio mėn. 7 dieną iš Lietuvos. Susidariusios aplinkybės priverė pakeisti išvykimo laiką.

Prieš keletą dienų D.-G. Aeroklubo sekr. Antanas Alekna gavo laišką su platesniu paaiškinimu. Komitetų ir rėmėjų žiniai tą laišką dedame ištisai.

"Nors jau baigiasi mano dienos Lietuvos padangėj, bet vis dar šiek tiek noriu parašyti kaip gyvenu, ką darau ir kur važinėju. Dabar esu keletą dienų savo tėviškėje, nes kaip į Lietuvą atvykau, tai galima sakyti, kad tėviškėje neteko pabūvoti ištisai poros dienų. Per šias tris dienas su Šaulių Sąjungos šautuvu nušoviau tris zuikius, dvi antis, vieną kurapką ir dvi varnas. Nežinau kodėl, bet turiu pasigirti. Mat, esu mėgėjas medžioti. Labai norėčiau ir ilgiau pabūvoti tėviškėje, bet deja to laiko stoka neduoda galimybės.

"Rytoj išvykstu į Linkaičius su reikalais. Pereitą savaitę Kaune su Lietuvos Aeroklubo sklandytuvu atlikau velkamąjį solo su sklandytuvu 'Nerija'. Sklandžiau ir su sklandytuvu 'Šilkasparniu'. Labai puikūs sklandytuvai. Noriu baigti sklandymą ir gauti iš Lietuvos Aeroklubo pažymėjimą. Tas užima kiek laiko ir už tai turėjau pakeisti savo išvažiavimo laiką. Aš pilnai suprantu, kad tas laiko pakeitimas jums sudarė daug rūpesčių. Bet už tai man, tikiu, atleisite. Ir jums bus garbinga sutikti mane su keliais pažymėjimais.

"Anykščių šaulių kuopa surengė aviacijos dieną rugsėjo 21 d. Tą pačią dieną įvyko Ukmergėje tokia pat šventė. Žmonių atsilankė begalybės. Visa Lietuvos visuomenė labai įdomaujasi Amerikos lietuvių dovana. Visur pasitinka su didžiausiu nuoširdumu.

"Aš apskraidžiau—Ukmergė, Anykščiai, Panevėžis, Kėdainiai ir Kaunas. Šaulių Sąjunga gauna labai daug kvietimų, kad pasirodyti ir kitose Lietuvos provincijose ir mažesniuose miesteliuose. Bet jiems dabar didžiausia bėda. Mat, Amerikos lietuvių dovana kiekvieną dieną nuo 5 val. ryto iki vėlybo vakaro plauko virš Kauno. Eilėmis stovi šauliai ir kiek vienas laukia, kad tik gautų progą paskraidyti ir pasimokyti valdyti sparnus oro erdvėse.

"Amerikos lietuviai turi didžiuotis, kad atliko didelį darbą. Įteikė dovaną Lietuvos jaunimui, tą kurią jie patys norėjo įsigyti. Lietuvos Šaulių Sąjunga labai dėkinga Amerikos lietuviams."

Angliai! Angliai!
Pirkite Anglius Dabar!
Nes kainos nuo spalių 1 d. pabrangs.
Telefonuokite tuojau
EVergreen 7-7550
LISAUSKO ANGLIŲ CO.
335 Union Avenue,
Brooklyn, N. Y.

SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
Didelis pasirinkimas geriausių saldainių dėžėse iš Amerikos. Taip pat galite gauti saldainių ir iš LIETUVOS
Namie gaminti ledai (Ice Cream)
Geriausi užkandžiai
ALUS IŠ KRANO IR BONKUTEMIS
JUOZAS GINKUS
495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
EVERGREEN 4 7142

BIZNIERIŲ DĖMESIUI
BIZNIERIAI! Jau laikas užsisakyti kostumeriams kalendorius 1939 metams.
LAIKO NEDAUG! PASISKUBINKITE!
Didelis pasirinkimas visokiausių rūšių ir dydžių
Pavyzdžių ir kainaraščių reikalaukite:
LITHUANIAN PRESS CORP.
193 Grand Str., Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-7840

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand St., Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 *Koplyčia Laidotuvėms*

A. VALANTIEJUS
54-41–72nd St., Maspeth. L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. NEwton 9-4464

BARRY P. SHALINS
(ŠALINSKAS)
84-02 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 *Koplyčia Laidotuvėms*

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIOS LAIDOTUVĖMS
Tel. EVergreen 8-9770

Phone STagg 2-0783 Night HAvemeyer 8-1158
JOSEPH LE VANDA
NOTARY PUBLIC
337 UNION AVENUE, BROOKLYN, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomuoja automobilius įvairiems reikalams

TARZANAS DRĄSUOLIS — Edgar Rice Burroughs, vertė Pijus Bukšnaitis

4. Pareiškęs savo narsumą ir drąsą smarkiu smūgiu belaisviui į žandą suduodamas, laukinis karys pagrūmojo kumštimi į aukštį, iš kur girdėjo pagrasinimą. "Ar matei, kad aš jį mušu! Aš nebijau tavo grasinimo, nes Medžių Dievas apgina mane. Jis galingesnis už tave, slaptasis dievaiti. Aš nebijau tavęs".

Tarzanui buvo aišku, kad jei jis dabar nusileis, tad laimėti bus sunku. Dar kartą jis garsiai sušuko: "Jūsiškis Medžių Dievas neįstengs apginti jus nuo manęs. Aš esu Medžių Velnias, daug galingesnis už jūsų dievą. Štai bauda tai rankai, kuris išdrįso neklausyti mano paliepimo!"

Ištaręs pagrasinimą, nematomas Tarzanas paleido strėlę, kuri zvimbdama per medžių lapus giliai įsmigo į drąsiojo kario ranką. Visi negrai išsižiojo ir stovėjo nustebę. Juos paėmė baimė, kad nematomas priešas taip taikiai moka bausti už nepaklausymą. Buvo aišku, kad čia ne juokai.

Tarzanas skubiai pasinaudojo negrų nustebimu ir baime. Jis vėl sušuko: "Paleiskite belaisvį!" Bet negrai stovėjo nesijudindami. Jei dabar nepavyks priversti juos paleisti belaisvį, vėliau tas padaryti bus jau sunku. Jie tikriausia nužudys baltąjį žmogų ir didžiuosis savo narsumu.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame VIENYBĖS numeryje